

BIBLIOTEKA SZKOLNA

**Informacje dot. sporządzania bibliografii
załącznikowej do prezentacji z języka
polskiego dla klas maturalnych**

Bibliografia załącznikowa

to spis źródeł (książek, druków, czasopism, artykułów lub innych dokumentów np.: publikacje z Internetu) **uporządkowany według określonych kryteriów** (np. alfabetycznie), **które autor wykorzystał przy pisaniu pracy** (książki, artykułu, referatu), **lub które poleca czytelnikowi jako związane z tematem pracy.**

Zwykle zamieszczana jest na końcu pracy.

Opisy bibliograficzne szeregujemy najczęściej alfabetycznie (wg nazwisk autorów) **w obrębie wydzielonych grup:**

literatury podmiotu i literatury przedmiotu.

Literatura podmiotu – spis tekstów kultury, które wykorzystałeś – np. utwory literackie(wiersze, powieści), plastyczne(np. reprodukcje obrazów, ilustracje rzeźb), muzyczne, filmy.

Literatura przedmiotu – czyli spis dokumentów dotyczących twojego tematu prezentacji(np. książki, prace w wydawnictwach zbiorowych, artykuły z czasopism, artykuły zamieszczone w Internecie).

Uwaga!

Zasady sporządzania opisów bibliograficznych są znormalizowane. Określają je normy:

PN-ISO 690 z lipca 2002 roku (dla książek i czasopism) oraz PN-ISO 690-2 (dla dokumentów elektronicznych).

Najnowsza norma wprowadza obowiązek podawania numeru ISBN książki.

Skrót ISBN pochodzi z ang.: **International Standard Book Number**. W 10-cyfrowym numerze jest zapisana informacja o kraju, wydawcy i o samej książce ISBN 83-7337-750-6 (np. 83 na początku oznacza Polskę).

OPIS KSIĄŻKI JEDNOTOMOWEJ

Elementy opisu

Nazwisko, imię autora: Tytuł
(*kursywą*). Oznaczenie wydania.
Miejsce wydania: Nazwa wydawcy,
rok wydania. Numer ISBN.

Przykłady opisu książki jednotomowej

MOCZARSKI, Kazimierz: *Rozmowy z katem*. Wyd. 12 (VII PWN). Warszawa: PWN, 1999. ISBN 83-01-11069-4

Słownik lektur dla liceum. Pod red. Henryka Sułka. Kraków: Zielona Sowa, 2003. ISBN 83-7389-034-3

(jeżeli w książce nie odnotowano oznaczenia wydania, oznacza to najczęściej , że jest to pierwsze wydanie, pomijamy wtedy ten fragment opisu)

OPIS KSIĄŻKI WIELOTOMOWEJ

Elementy opisu

Nazwisko, imię autora: Tytuł
(*kursywą*). Ilość tomów.

Oznaczenie wydania. Miejsce
wydania: Nazwa wydawcy, rok
wydania. Numer ISBN.

Przykłady opisu książki wielotomowej

ORZESZKOWA, Eliza: *Nad Niemnem*. T.1-3. Wyd. 15.
Warszawa: Czytelnik, 1984. ISBN 83-07-00514-0

Słownik współczesnego języka polskiego. Pod red. Anny
Sikorskiej – Michalak i Olgi Wojniłko. T. 1-2. Wyd. 2.
Warszawa: WILGA, 2000. ISBN 83-7156-606-9

OPIS FRAGMENTU KSIĄŻKI

Przez fragment (rozdział) należy rozumieć dział książki, w zasadzie samodzielny, lecz związany z działami, które go poprzedzają lub następują po nim; cała książka jest tego samego autorstwa.

Elementy opisu

Nazwisko i imię autora: *Tytuł dokumentu macierzystego*. Oznaczenie wydania. Miejsce wydania: Nazwa wydawcy, Rok wydania. Lokalizacja w obrębie dokumentu macierzystego. (tytuł fragmentu, numery stron zajęte przez fragment).

Przy opisie fragmentu książki nie umieszczamy numeru ISBN.

Przykłady opisu fragmentu
(rozdziału, opowiadania, wiersza) książki

Epoki literackie. Od antyku do współczesności. Wyd. 3. Bielsko – Biała: Wydawnictwo PARK, 2003. ISBN 83-7889-57-67. Pozytywizm, s. 225-274.

(przy więcej niż trzech nazwiskach autorów dokumentu , pomijamy ten fragment opisu; opis zaczyna się od tytułu)

PARANDOWSKI, Jan: *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian.* Londyn: Wydawnictwo Plus, 1992. ISBN 83-01-13589-1. Bogowie olimpijscy, s. 50-95.

NAŁKOWSKA, Z.: *Medaliony.* Wyd. 8. Warszawa: Czytelnik, 1982. ISBN 83- 02-7052-804-X. Dwojra Zielona, s. 42-49.

OPIS BIBLIOGRAFICZNY fragmentu(rozdziału) książki z PRACY ZBIOROWEJ

Elementy opisu

Nazwisko, imię autora artykułu: *Tytuł artykułu.*
W: Opis książki, w której zawarty jest artykuł.
**Lokalizacja w obrębie dokumentu
macierzystego. Numer ISBN(numery stron zajęte
przez artykuł).**

Przykłady opisu artykułu z książki

KRÓLIKIEWICZ, Grażyna: *Romantyzm*. W: Okresy literackie. Pod red. Jana Majdy. Wyd. 3. Warszawa: WSiP, 1988. ISBN 83-4567-37-87s. 174 - 218.

MACIĄG, Włodzimierz: *O daremności naszych działań - "Bajki" Ignacego Krasickiego*. W: Arcydzieła literatury polskiej. Pod red. Stanisława Grzeszczuka, Anny Niewolak-Krzywdy. T. 1. Rzeszów: KAW, 1988. ISBN 83-0222-43 s. 112-125.

OPIS ARTYKUŁU Z CZASOPISMA

Elementy opisu

Nazwisko, imię autora artykułu: *Tytuł artykułu*. "Tytuł czasopisma" rok oznaczenie zeszytu numery stron zajmujące artykuł.

Przykłady

PUZYŃSKA, Janina: *Język Cypriana Norwida*. "Polonistyka" 1991 nr 5 s. 268-283.

KASPERSKI, Edward: *Media i literatura u progu XXI wieku*. "Przegląd Humanistyczny" 2002 nr 6 s. 33-42.

DOKUMENTY ELEKTRONICZNE

Książka w Internecie

Nazwisko, imię autora: *Tytuł*. [Typ nośnika]. Wydanie. Miejsce wydania: wydawca, data/rok wydania. [Data dostępu]. Warunki dostępu. Numer znormalizowany.

Przykłady

GOMULICKI, Wiktor, BAGIEŃSKI, Stanisław: *Życie dla ojczyzny : powieść*. [on-line]. [dostęp: 1 czerwca 2005]. Dostępny w Internecie: <http://www.pbi.edu.pl>

NAŁKOWSKA, Zofia: *Medaliony*. [on-line]. [dostęp: 1 czerwca 2005]. Dostępny w Internecie: <http://www.medaliony.lotki.pl>

Opis publikacji istniejącej samoistnie w Internecie

Nazwisko, imię autora. *Tytuł pracy*. [Typ nośnika]. Data wydania. Data aktualizacji. [Data dostępu]. Warunki dostępu.

Przykład

RUCIŃSKI, Sławomir: *Jak zaplanować proces skutecznego kształcenia świadomości ekologicznej?* (artykuł)[on-line]. [dostęp: 9listopada 2005].

Dostępny w Internecie: <http://www publikacje.edu.pl>

MAKOWSKI, T.: *Szewc*. (obraz) [on-line] [dostęp:20.03.2008].

Dostępny w Internecie: <http://www.malarze.com/obraz.php?id=725>

PRZYKŁADY OPISÓW RÓŻNYCH DZIEŁ KULTURY

POEZJA

Wiersz ze zbioru jednego autora

sporządzić opis jak dla fragmentu książki.

Nazwisko, imię autora wiersza: *Tytuł dokumentu macierzystego* (tomiku lub inny). Oznaczenie wydania. Miejsce wydania: nazwa wydawcy, rok wydania. Tytuł wiersza, numery stron.

BACZYŃSKI, Krzysztof Kamil: *Wybór poezji*. Bielsko – Biała: Bielska Oficyna Wydawnicza, 1995. ISBN 83-2356-76-6 Z głową na karabinie, s. 109.

SZYMBORSKA, Wisława: *Widok z ziarnkiem piasku*. Wyd. 1 –
dodruk. Kraków: Wydawnictwo a 5, 1997. ISBN 83-2435-45-
1 Miłość szczęśliwa, s. 73-74

Wiersz zamieszczony w antologii wielu autorów
sporządzić opis jak dla artykułu z książki.

**Nazwisko i imię autora wiersza: *Tytuł wiersza*. W: Opis
antologii, w której zawarty jest dany wiersz. Numery stron
zajęte przez wiersz.**

MIŁOSZ, Czesław: *Campo di Fiori*. W: Poezja polska w
szkole średniej: od średniowiecza do współczesności.
Antologia. Wybór Anna Rajca, Jerzy Polanicki. Wyd. 2
zmienione. Warszawa: KAMA, 1999. ISBN 83-02-3234-4
s. 518-519.

ILUSTRACJE

(reprodukcje obrazów, ilustracje rzeźb, dzieł architektury itp.)
- sporządzić opis jak dla artykułu.

MATEJKO, Jan: *Kazanie Skargi (1864)*. [reprodukcja obrazu]
W: *Dzieje Polski w malarstwie i poezji*. Janusz Wałek. Wyd.
2 poprawione. Warszawa: Wydawnictwo Interpress, 1987. s.
108-109.

WAŃKOWICZ, Walenty: *Portret Adama Mickiewicza na
Judahu, 1828*. [il.]. W: *Polaków portret własny*. Pod red.
Marka Rostworowskiego. Cz. 1 : ilustracje. Warszawa:
Arkady, 1983. nr il. 223.

FILM

Pan Tadeusz [film]. Reż. Andrzej Wajda. [kas. wiz. VHS]. Warszawa: Vision Film, 1999.

NAGRANIA DŹWIĘKOWE

Głodne kawałki niemagistra: reportaże roku '98. Cz. 2. [płyta CD]. Warszawa: Dyr. Handlu, Reklamy i Promocji Polskiego Radia S.A., [1999]. PRCO 302-303 ADD.

JEDEN UTWÓR MUZYCZNY Z PŁYTY

CHOPIN, Fryderyk: *Etiuda c-moll "Rewolucyjna"*. W: Chopin. Utwory fortepianowe. [płyta CD]. Point Classics AG, 1997.

PODSUMOWANIE

- Nowe normy opisu funkcjonują od kilku lat. We wcześniejszych zasadach nie było obowiązku podawania nr ISBN. Nowe normy wchodzą do praktyki wydawniczej powoli, więc bardzo często będziemy jeszcze mieć do czynienia (także w nowych książkach i czasopismach) z przypisami, w których nie został podany numer ISBN.
- Imię autora można skracać, zwłaszcza jeżeli autor jest osobą łatwą do zidentyfikowania.
- Jeżeli książka ma więcej niż trzech autorów lub tylko redaktora, opis zaczyna się od tytułu.
- Tytuły książek podaje się bez cudzysłowów. Jeżeli tytuł jest bardzo długi, można go „uciąć”. Należy podać kilka pierwszych wyrazów (umożliwiających identyfikację tytułu), a następne wyrazy zastąpić wielokropkiem.
- W przypadku książki wydanej po raz pierwszy informacje o wydaniu całkowicie pomija się (np.: Kapuściński R., *Podróże Z Herodotem*, 2004, ISBN: 83-240-0482-3). Natomiast informacje o zmianach w kolejnych wydaniach należy skrócić – np. Wyd. 4. popraw. i uzup.
- Nazwę wydawcy można skracać (ale tak, żeby było wiadomo, o jakie wydawnictwo chodzi – np. WSiP zamiast Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne).
- Poszczególne elementy opisu oddziela się wybranym znakiem interpunkcyjnym np. kropka, przecinek, dwukropek. Norma nie precyzuje znaków interpunkcyjnych, należy natomiast stosować je konsekwentnie, czyli stosować jednolitą interpunkcję we wszystkich opisach bibliograficznych.
- Można stosować wyróżnienia graficzne – np. tytuł kursywą, nazwisko autora wersalikiem.
- Wszystkie dane do opisu najlepiej przejmować z karty tytułowej książki. W przypadku dokumentów dźwiękowych dane do opisu można przejąć z etykiety.
- Dane do opisu dokumentu elektronicznego należy czerpać z ekranów, dokumentów towarzyszących, opakowań itp. Elementy, które nie występują w dokumencie, pomija się.
- W przypadku tekstów z systemu elektronicznego porozumiewania się (poczta elektroniczna, komunikatory) w miejsce tytułu zaleca się podawanie tematu dokumentu.

PRZYDATNE ADRESY INTERNETOWE

Język polski.

Matura

<http://www.maturka.pl>

<http://matura.servis.pl/>

<http://www.staropolska.pl/index.ph>

Internetowy serwis poetycki <http://poezja-polska.art.pl/fusion/main.php>

Skarbnica lit. polskiej <http://www.literatura.zapis.net.pl/>

Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej <http://monika.univ.gda.pl/~literat/books.htm>

Skarby Literatury Polskiej <http://www.polska.pl/literatura/index.htm>

Biblioteka Narodowa <http://www.bn.org.pl/>

www.gacek.com.prv.pl

www.wolne.lektury.pl

Internetowe galerie malarstwa

Galeria malarstwa

<http://artyzm.com/galeria.php>

<http://www.pinakoteka.zascianek.pl/>

<http://sztuka.zaprasza.net/>

<http://galeria.klp.pl/>

<http://webart.omikron.com.pl/>

<http://www.wawel.net/malarstwo.htm>

<http://www.malarze.com/>

<http://www.malarze.info/>

<http://www.malarze.walhalla.pl>

<http://louvre.fr>

<http://www.tate.org.uk>

<http://www.mv.vatican.va>